sem hefur vissa stefnu hinir öðrum, hefur framsóknin, hjer er allt á annan máta, í kaþólskutrúnni einskonar tilgángslaust endaleysi.
Guðsvilji innibindur í sjer mannsinsvilja og heimsinsvilja, svo Guðsvilji gjöri opinberað sig í vilja sjálfræðisins. Sama leiði og af
eðli mannkynsins, manninum er ætlað að lýsa sjer sem andi, en það gjörir hann því aðeins, að hann sýni sig æðri en náttúruna og
nálgist Guð, en til að hann gjöri það, útheimtist að sjálfræðið sje til, sem aðgreini hann frá náttúrunni. Þannig er hinn Guðlegi
vilji forsjónarinnarvilji, sem hefur víst takmark hinir öðrum, og neitar bæði heiminum upp hátt og frelsi mannsins verkan-
-og eða ræði útaf hinir sig: hvert atriði í sögunni og lífi heimsins er meðal hinir annað atriði, svo að allt stefnir að því eina, því sjöt-
asta takmarki. Þetta helst í Kristindómsins atriðunum eður leiðsludóminum, sem opinberar því, kemur fram í hinum Guðlega
vilja — kemur fram sem forsjón, Guðleg ráðstöfun sjer fram og verkar í og með og yfir gángi eða athöfnum heimsins, heimslega
lífsins, nálægt því er vitað: Ef. 1,10; — Hið æðsta verið Guðlegrar forsjónar, er Krists-koma, Endurlausnin, í fyllingu tímanna;
Gal. 4,4; Hinir hinni tímar, en meðal hinir þetta æðra stig sögunnar, meðaninn en afturseldur sjálfum sjer svo Guð mæti því sjálf-
ar og þegar menn skoða það frá æðra sjónarmiði, en ekki hversdagslega, ut. frá mannsins-sjónarmiði, þá má maðurinn hirst [illegible]
hann náttúrunnar, svo að hann sjálfur hinni launum eptir Guði, og gjöri sig [illegible] á hans vald. Hjer er allur kaþólskutrú, ekki neikvæð,
heldur er hjer alt gefið vilja forsjónarinnar. Vilji Guðs er þannig hinn ráðskapandi vilji, sem smátt og smátt opinberar ráðskapan-
-ir sínar — eða ráðsályktanir sínar —, og hefur þó veitt heiminum sjálfræði. Menn verða því að aðgreina Guðsvilja frá vilja heimsins,
þeir halla eptir að áttaleiki saman. Spyrji menn að því, hvar Guðsvilji sje, hvar forsjónarinnar vilji sje, þá má að vísu segja, að Guðsvilji
sje að vakkrleiki alstaðar að finna, en hans góði og velþóknanlegi vilji, helgi vilja hans, sje að finna einúngis í hans leiðslu-
dómi, hans ósýnilegu kirkju, og sömuleiðis eins og gjörsta stöðum hans ráðskapana í opinberuninni í Kristindóminum;
hans sýnilegu kirkju, þarsem hún kemur saman við hans ósýnilegu, þarsem einúngis Guðs hreina vilja að finna. Það sem er á veg-
-genum þará milli, eða einúngis gjörsta breat af hans hreina og helga vilja. Það sem því tveir aðferðir, sem þarf að varast, ut. að
Guðs vilji sje alstaðar, (kaþólskutrú); og hin, að segja, að til sjeu tímabil í sögunni sem vilji Guðs eigi sjer ekki stað í. Hverki máti
þarsem mannsins verulegi vilji er, þar er Guðs vilji. Andi mannsins hefur ní eins skýjeitinum að vera til, og Guðleg forsjón
lýsir sjer ætíð með tilliti til þessara stiga, vegna þess að hún er hinn ráðskapandi vilji. —— Hið hinsta stig mannlegs anda er
eins hinir einstaka menn og heilar þjóðir, náttúrustaðar æðsta aldur, að þjóðirnar eru náttúrunnar börn og einstakir menn. Frá
þessu sjónarmiði á sjer [illegible] og kaþólskutrúin nakkrum uppi. Spyrja menn líka í [illegible], gjöra menn tala
menn hepni og óhepni, að einn sje heldur á betri tímum en annar. Fram og hinn er hjer hin Guðlega forsjón verkandi, Guðs
-vilji er hjer og verkandi, en hann er hjer hulinn, ekki opinber andinn, eptir sínu innsta eðli, þar kemur fram eins og
vald og máttur, sem að ytra stjórnir. Í veraldarsögunni gjefur öll heiðnin verið dæmi uppá þetta stig. Guðleg forsjón lýsir sjer
þar eins og vald og máttur, og þjóðirnar eru undirgjefnar eins og kaþólskrar trúar. Þannig skoðar gamli postulinn Páll, Guðs skjóna,
Guð ofurseldi o. s. fr. (Róm. 1,24.) Þar mannkynið kemur í æðra stig, óvitaaldurinn hjá er, og sjálfræðið byrjar, maður-
-inn fer að vitkast og verða sín sjálfs meðvitandi, hjer lýsir Guðsvilji eins og lögmál, sem sett er manninum hinir ytra, á
þessu stigi gjefur margt skjeð, á móti vilja Guðs. maðurinn veit sig í hlutkanninni aðgreiningu frá Guði. Gyðingar eru lögm-
um ekki náttúrunnar börn, en þetta stig hefur einnig sinn dóm með sjer, það gjefur ekki verið varandi, því maðurinn
gjefur ekki verið eilíflega í stríði við Guð, og sína eigin sömu náttúru. Maðurinn fer að taka eptir ráðandi dóminum.
Það fer að lýkur í honum [illegible] Maðurinn [illegible] til endurlausnarinnar. Hjer lýsir Guðlegur vilji
sjer, sem náð og elskunni og trúin er því mannsins [illegible] og er það samkvæmt [illegible] hjá Guði. Á þessu æðsta stigi kemur Guð-
-leg forsjón fyrst dýrðlega í ljós, því á þessu sjónarmiði, er fyrst orðinn trúin á Guðlegri forsjón, hún er atriðið í hinu lifandi,
verkandi Guðlegri forsjón sjálfri, því í trúnni sameinast Guðs- og mannsins-andi; og þarsem þessi sameining er einúngis, þangað
-er verið meðvitandi um Guðlega forsjón, svo trúin sjálf er atriðið í Guðlegri forsjón. Í Guðsríki er fyrst fullkomlega
opinberuð Guðleg forsjón, og meðvitundin um hana andi lífs, því þar er Guðsvilja eiginlegastan að finna, mennirnir eru verk-
færi Guðs, ekki í blindni heldur af meðvitund: Guðssamverkamenn, (1 Kor. 3,9): Musteri heilags Anda. (1 Kor. 6,19) —— Guð